

(ร่าง) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงพลังงานมีความเห็นต่อร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ดังนี้

ภาพรวมของร่างแผนปฏิบัติการฯ

มีข้อคิดเห็นว่า การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการฯ มีการระบุถึงปัญหา/ความท้าทายในการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการทบทวนและเชื่อมโยงร่วมกับแผนระดับต่าง ๆ ของประเทศไทยที่ค่อนข้างครบถ้วน และมีความเชื่อมโยงไปถึงแผนระดับสากลของสหประชาชาติ คือ United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) อย่างไรก็ดีตาม แผนปฏิบัติการฯ ยังขาดความชัดเจนในเรื่องวิธีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน แม้ว่าจะมีการระบุหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นแล้วก็ตาม แต่ไม่ได้กำหนดกระบวนการในการติดตามและประเมินผล/รายงานผลไว้อย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด

มีข้อคิดเห็นว่า การจัดทำตัวชี้วัดในบางประเด็นย่อยยังไม่มี ความชัดเจน อาทิ

- ร้อยละความรู้ความเข้าใจของนักธุรกิจไทยที่จะไปลงทุนในต่างประเทศและนักธุรกิจต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่วัดได้ค่อนข้างยาก จำเป็นต้องระบุวิธีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน เช่น อาจใช้วิธีการสอบวัดผล หรือการทำแบบประเมิน เป็นต้น

- ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง/จัดทำกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ควรระบุความก้าวหน้าที่ชัดเจน มากกว่าระบุเพียงว่า มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ นั้น ๆ เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินการปรับปรุงหรือจัดทำกฎหมาย เป็นกระบวนการที่ค่อนข้างยาวนานและซับซ้อนหลายขั้นตอน ควรมีการแบ่งแยกขั้นตอนให้ชัดเจน เช่น สามารถเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย.... ได้ ภายใน พ.ศ..... เป็นต้น

- ตัวชี้วัดที่มีการระบุจำนวน ควรระบุจำนวนให้ชัดเจน เช่น สามารถจัดทำมาตรการ/กลไก ได้อย่างน้อย ..... มาตรการ/กลไก

การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ภายใต้แผนปฏิบัติการย่อยในแต่ละด้าน ควรมีการบรรจุเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในแต่ละด้านไว้ด้วย เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

หัวข้อที่	ประเด็น	ข้อเสนอแนะโครงการ/กิจกรรม	ความเห็น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.2 แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม			
1	การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และ มาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	<p>1.9 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอร่างกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการ เกี่ยวกับการจัดการขยะ และกากของเสียอุตสาหกรรม (หน้า 103)</p>	<p>เห็นควรให้กระทรวงพลังงาน เป็นเพียง <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> เนื่องจากภารกิจของกรม พัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน (พพ.) คือการศึกษาวิจัยและส่งเสริม ดังนั้น บทบาทของ พพ. ที่สามารถสนับสนุนได้คือ การให้คำแนะนำ/ให้ความเห็น ต่อการจัดทำหรือปรับปรุง ร่างกฎหมายด้านการจัดการ ขยะและกากของเสีย อุตสาหกรรม โดยเห็นว่า หน่วยงานหลักที่มีภารกิจ โดยตรงคือ สำนักงาน คณะกรรมการกำกับกิจการ พลังงาน (หน่วยงานอิสระ)</p>
		<p>1.12 (ใหม่) พัฒนามาตรการสร้างแรงจูงใจในการ ดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (eco-friendly) ในกลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการ (หน้า 105)</p>	<p>กรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)</p>
2	กระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และการพัฒนา ศักยภาพชุมชน	<p>2.1 จัดให้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ทั้งในรูปแบบ ออนไลน์และในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยดำเนินการ ตั้งแต่ขั้นการกำหนดนโยบาย ก่อนเข้าไปดำเนินโครงการ ใด ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีบทบาท ในการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และ</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวง พลังงาน (สป.พน.) /กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ (ชธ.)</p>

หัวข้อที่	ประเด็น	ข้อเสนอแนะโครงการ/กิจกรรม	ความเห็น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		<p>บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รวมถึงการพิจารณากำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดโครงการเพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในกระบวนการรับฟังความเห็นต่าง ๆ ทั้งภายใต้กฎหมาย สิ่งแวดล้อมและกฎหมายอื่น ๆ (หน้า 106)</p>	
		<p>2.3 เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ขนาดใหญ่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่และชุมชน ที่ดำเนินการ ทั้งก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนิน โครงการ และหลังจบโครงการ โดยให้ประชาชนได้รับ ทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ทั้งช่องทาง offline และ online* (หน้า 108)</p>	<p>ขอถอนรายชื่อกระทรวง พลังงานเป็นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มี ภารกิจงานตามแผน ดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570</p>
		<p>2.4 ร่วมกันจัดทำคู่มือส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล แก่ประชาชนเพื่อให้ทราบถึงการเข้าถึงสิทธิในการ มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิ มนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับ ช่องทางการขอรับบริการ และการเยียวยา โดยการ บูรณาการองค์ความรู้ของทุกภาคส่วน ดำเนินการ ปรับปรุงให้คู่มือสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ กฎหมายอยู่เสมอ และเผยแพร่ในวงกว้าง* (หน้า 109)</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวง พลังงาน (สป.พณ.)</p>
3	<p>การประเมิน ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม/สุขภาพ</p>	<p>3.1 ทบทวนและพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม/สุขภาพ และกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนในขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม/สุขภาพ ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามกฎหมาย จรรยาบรรณ และแนวทางการ ปฏิบัติที่ดีโดยเคร่งครัด ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้จัดทำรายงานประเมินผล ต้องมีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีเวลาเพียงพอในการ</p>	<p>ขอถอนรายชื่อกระทรวง พลังงานเป็นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มี ภารกิจงานตามแผน ดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570</p>

หัวข้อที่	ประเด็น	ข้อเสนอแนะโครงการ/กิจกรรม	ความเห็น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		<p>ทำความเข้าใจกับข้อเสนอต่าง ๆ และเตรียมข้อเสนอแนะของตน ทำการเปิดเผยรายงานการประเมินผลกระทบ ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นให้เข้าถึงได้สะดวก และโดยง่าย ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการจัดทำคำแปลเป็นภาษาท้องถิ่นและมีการสื่อสารในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง*</p> <p>(หน้า 112)</p>	
		<p>3.2 กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบภายหลังการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้ภาคธุรกิจละเมิดสิทธิต่าง ๆ หลังจากที่ได้รับอนุมัติ/อนุญาตโครงการแล้ว รวมถึงเพื่อแก้ไขผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยพิจารณาเพิ่มอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการติดตามตรวจสอบ และให้การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถกำกับดูแลให้ข้อเสนอแนะถูกนำมาปรับใช้อย่างจริงจังได้*</p> <p>(หน้า 113)</p>	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ (ชธ.)
		<p>3.4 เสริมสร้างกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในปัจจุบันให้เข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ และโครงการที่มีความเสี่ยงสูง อาทิ โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเหมืองแร่ และพลังงาน เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำมาตรการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านภาคบังคับ</p> <p>(หน้า 116)</p>	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ (ชธ.)

หัวข้อที่	ประเด็น	ข้อเสนอแนะโครงการ/กิจกรรม	ความเห็น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		3.5 (ใหม่) กำหนดแนวทางกระจายอำนาจการพิจารณาการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไปยังระดับจังหวัดและท้องถิ่น (หน้า 117)	ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570
5	อากาศที่ดีและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ	5.3 (ใหม่) พิจารณาจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบ นโยบาย หรือมาตรการส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งปลอดคาร์บอน ยานยนต์ไร้มลพิษและมาตรฐานเชื้อเพลิงคาร์บอนต่ำในช่วงเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน (หน้า 124)	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) /กรมธุรกิจพลังงาน (ธพ.) เห็นควร <u>ปรับถ้อยคำ</u> เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจงานของ ธพ. มากขึ้น
6	ขยะและกากของเสียอุตสาหกรรม	6.3 (ใหม่) จัดทำหรือปรับปรุงประสิทธิภาพกฎหมาย และนโยบายเพื่อกำหนดความรับผิดชอบ (ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย) สำหรับการทำความสะอาดและฟื้นฟูพื้นที่ที่มีการปนเปื้อน รวมถึงการจัดการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว (หน้า 127)	ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570
11	การเยียวยา	11.2 วางแผนการเยียวยาตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนโครงการเพื่อกำหนดงบประมาณเยียวยาสำหรับโครงการแต่ต้น โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวได้ (หน้า 140)	ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570
		11.6 (ใหม่) กำหนดให้โครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อฟื้นฟูเยียวยา ก่อนออกใบอนุญาต ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดกระบวนการชดเชยเยียวยาและป้องกันผลกระทบอย่างแท้จริง (หน้า 144)	ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570

หัวข้อที่	ประเด็น	ข้อเสนอแนะโครงการ/กิจกรรม	ความเห็น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.4 แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ			
6	การส่งเสริมการลงทุน	<p>6.2 กำหนดให้มีการศึกษา ประเมินความเสี่ยง และผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) ก่อนการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงกรณีที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดทำโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่ของรัฐ รวมถึงกรณีที่รัฐมอบหมายหน้าที่ให้ภาคเอกชน ดำเนินการจัดทำโครงการดังกล่าวแทน</p> <p>(หน้า 211)</p>	<p>ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570</p>
7	กลไกการป้องกัน	<p>7.1 จัดทำมาตรการเพื่อเตรียมรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจข้ามพรมแดน เช่น มีแผนฝึกซ้อมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจกับชาวบ้านหรือมีการแจ้งเตือนและป้องกันที่มีประสิทธิภาพเมื่อกิจกรรมทางธุรกิจก่อให้เกิดผลกระทบทางอากาศทางน้ำ หรือการรั่วไหลจากสารเคมี เป็นต้น*</p> <p>(หน้า 212)</p>	<p>ขอถอนรายชื่อกระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีภารกิจงานตามแผนดำเนินงานในช่วงปี 2566-2570</p>